

Lausuntopyyntö 18.11.2024 Karstulan kunta

Lausunto Tukkimäen tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnin täydennyksestä

Karstulan kunta pyytää lausuntoa Tukkimäen Tuulipuisto Oy:n Tukkimäen tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnin täydennyksestä luonnonsuojelulain 35 §:n 2. momentin mukaisesti.

Natura-arvioinnin täydennys koskee seuraavia Natura 2000 -verkoston kohteita: Pyhä-Häkin alue (FI0900069, SAC/SPA) ja Pyhäjärvi (FI0900027, SAC/SPA).

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) antaa lausunnon toimialueellaan sijaitsevista Pyhä-Häkin alue (FI0900069, SAC/SPA) ja Pyhäjärvi (FI0900027, SAC/SPA) Natura 2000 -aluetta koskevasta Natura-arvioinnin täydennyksestä (Sweco Finland Oy, Karstulan Tukkimäen tuulivoimapuiston Natura-arviointi koskien Pyhä-Häkin ja Pyhäjärven Natura-alueita, Täydennetty 30.10.2024, Kristiina Tolvanen ja Kalle Rainio biologi) ja sen liitteestä (Sweco Finland Oy, Karstulan Tukkimäen tuulivoimapuiston Natura-arviointi SALASSA PIDETTÄVÄ VIRANOMAISLIITE LIITE 1. Salassa pidettävät petolintulajit. 29.10.2024, Kalle Rainio) sekä Keski-Suomen ELY-keskuksen erikseen pyytämästä erillisraportista (Sweco Finland Oy 2024, Karstulan Tukkimäen tuulivoima-alueen [REDACTED] 2024, 21.10.2024, Kalle Rainio).

ELY-keskuksen salassa pidettäviä suojeluperustelajeja koskeva lausunnon osa on tämän lausunnon liitteenä.

Natura-arviointi

Tukkimäen Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu Natura-arviointi ja siitä on saatu lausunnot Metsähallitukselta (KESELY/3025/2022) ja Keski-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojeluviranomaiselta (KESELY/571/2024). Metsähallitus ja Keski-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojeluviranomainen ovat edellyttäneet lausunnoissaan Pyhä-Häkin salassa pidettävän suojeluperustelajin ja Pyhäjärven Natura-alueen lokkilintujen osalta tarkentavia selvityksiä. YVA-menettelyn jälkeen Tukkimäen hankesuunnitelmaa on muutettu kaavaehdotusta varten mm. siirtämällä lähimpiä suunniteltuja voimaloita etäämmälle Sammakkokankaan jätekeskuksesta. Natura-arviointi ja sen salassa pidettävä liite 1 on täydennetty saatujen lausuntojen mukaisesti ja muuttunut hankesuunnitelma huomioiden.

20.12.2024

Pyhjärven Natura-alueen suojeluperusteena lokkilinnuista mainitaan selkälokki, naurulokki ja kalatiira. Lokit tyypillisesti kaartelevat nousevissa ilmavirtauksissa, mikä voi altistaa lintuja törmäyksille.

Tarkemman hankesuunnittelun yhteydessä ja voimalapaikkojen suunnittelussa Sammakkokankaan jäteasema huomioitiin Pyhjärven Natura-alueen suojeluperusteena olevien lokkilintujen ravinnonhakualueena. YVA- menettelyn jälkeen hankesuunnittelua on muutettu siten, että jäljelle jäi voimalavaihtoehto VE2, jossa on enintään 9 voimalayksikköä. YVA-selostusvaiheessa etäisyyttä lähimmästä voimalasta jäteasemaan oli noin 800 metriä vaihtoehdossa VE2 ja vaihtoehdossa VE1 noin 400 metriä. YVA-menettelyn jälkeen lähimpänä Sammakkokankaan jäteasemaa sijaitsevia voimaloita siirrettiin kauemmas jäteasemasta siten, että lähin voimala sijaitseisi toteutuessaan noin 1,3 kilometrin etäisyydellä pohjoiseen jäteasemasta. Etäisyyden arvioidaan olevan riittävä, jotta Pyhjärven Natura-alueella pesivien, ja Sammakkokankaan jäteasemalla ruokailevien lokkilintujen törmäysriski jäisi vähäiseksi. Lähtiessään jäteasemalta kohti kaakossa sijaitsevaa Natura-aluetta lokkilintujen reitti ei siten kulje tuulivoima-alueen läpi. Lisäksi etäisyys arvioidaan riittäväksi tilanteissa, joissa lokkilinnut ottavat ensin kaarrellen korkeutta lähtiessään jäteasemalta, jotta törmäysriski ei kohoa vähäistä suuremmaksi. Tukkimäen suunnittelualueen osalta merkittäviä vaikutuksia ei arvioida muodostuvan selkälökille tai naurulokille.

ELY-keskuksen lausunto

ELY-keskus on perehtynyt täydennettyyn Natura-arviointiraporttiin ja keskittyy lausunnossaan suojelun perusteena luontoarvoihin niiltä osin kuin niitä on arviointiin täydennetty.

ELY-keskus on edellisessä ko. Natura-arviota koskevassa lausunnossaan (18.4.2024 KESELY/571/2024) katsonut, että Natura-arviota on Pyhjärven Natura-alueen suojeluperustelaji selkälokin ja naurulokin osalta täydennettävä ja/tai esittämällä lieventäviä toimenpiteitä (voimalapaikkojen sijainti suhteessa ravinnonhakuun käytettyyn jäteasemaan). Lausuttavana olevaan Natura-arviointiraporttiin on täydennetty em. Pyhjärven Natura-alueen suojeluperustelaji selkälokin ja naurulokin vaikutusten arviota muuttuneen hankesuunnitelman perusteella, etäisyydet on esitetty selkeästi ja törmäysriski arvioitu olemassa olevaan seurantatietoon sekä lokkien käyttäytymiseen perustuen. Merkittävää on, että lähimpiä voimalapaikkoja on siirretty kauemmaksi jäteasemasta, jolloin törmäysriski on myös pienentynyt.

ELY-keskus yhtyy tehdyn Natura-vaikutusten arvion täydennyksen johtopäätökseen, että suojeluperustelaji selkälökille ja naurulokille aiheutuu todennäköisesti vain vähäistä haittaa (törmäysriski) jäteaseman ja lähimpien voimaloiden välisen etäisyyden (1,3 km) ja sijainnin (eivät sijaitse Pyhjärven ja jäteaseman välisellä lentoreitillä).

ELY-keskuksen johtopäätös

20.12.2024

Keski-Suomen ELY-keskus katsoo, että täydennetty Natura-vaikutusten arvio osoittaa perustellusti riittävällä varmuudella, ettei hankkeella ole sellaisia merkittäviä haitallisia vaikutuksia, Pyhä-Häkin alue (FI0900069, SAC/SPA) ja Pyhäjärvi (FI0900027, SAC/SPA) Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin, lajeihin tai Natura-alueen eheyteen, joka aiheuttaisi luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista luonnonarvojen merkittävää heikentämistä.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt biologi Ilona Helle ja ratkaissut yksikön päällikkö Johanna Viljanen.

Liitteet

Liite 1 Lausunnon salassa pidettävä osa

Jakelu

Karstulan kunta, kirjaamo (kirjaamo@karstula.fi)

Tiedoksi

Ympäristöministeriö (kirjaamo.ym@gov.fi) Metsähallitus, Etelä-Suomen luontopalvelut (kirjaamo@metsa.fi)

Osin salassa pidettävä (perustuen julkisuuslain 24 § kohta 14)

Karstulan kunta

Virastotie 4

43500 Karstula

kirjaamo@karstula.fi

Viite: Karstulan kunnan lausuntopyyntö 18.11.2024

Metsähallituksen lausunto Tukkimäen tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnin täydennyksestä

Karstulan kunta pyytää Metsähallitukselta lausuntoa Tukkimäen tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnin täydennyksestä. Täydennys koskee Pyhä-Häkin (FI0900069, SAC/SPA) ja Pyhäjärven (FI0900027, SAC/SPA) Natura-alueita. Tuulivoimahankkeen vaikutuksista Natura-alueisiin laadittiin luonnonsuojelulain 35 § mukainen arviointi osana Tukkimäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointia (YVA) helmimaaliskuussa 2024 (Sweco: Karstulan Tukkimäen tuulivoimapuiston Natura-arviointi koskien Pyhä-Häkin ja Pyhäjärven Natura-alueita). Lausunnoissaan Keski-Suomen ELY-keskus ja Metsähallitus ovat edellyttäneet Natura-arvioinnin täydentämistä erityisesti petolintuihin (Pyhä-Häkin alue) sekä lokkeihin (Pyhäjärvi) kohdistuvien vaikutusten osalta.

Metsähallitus lausuu seuraavassa täydennetystä Natura-arvioinnista. Lausunossa alkuperäisellä Natura-arvioinnilla viitataan 4.1.2024 ja täydennetyllä Natura-arvioinnilla vastaavasti 30.10.2024 päivättyyn arviointiraporttiin.

PYHÄ-HÄKIN ALUE (FI0900069, SAC/SPA)

Metsähallitus on alkuperäisestä Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa (KESELY/3025/2022, päiväys 26.4.2024) edellyttänyt arvioinnin täydentämistä alueella alkuvuodesta 2024 havaitun, salassa pidettävän lajin osalta. Myös yhteysviranomaisen on YVA-selostuksessa antamassaan perustellussa päätelmässä (KESELY/3025/2022, päiväys 11.6.2024) edellyttänyt lajia koskevien tietojen täydentämistä ja tulosten huomioimista hankkeen jatkosuunnittelussa.

----- SALASSA PIDETTÄVÄ OSUUS ALKAA -----

----- **SALASSA PIDETTÄVÄ OSUUS LOPPUU** -----

PYHÄJÄRVI (FI0900027, SAC/SPA)

Metsähallitus on alkuperäisestä Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa (KESELY/3025/2022, päiväys 26.4.2024) edellyttänyt Natura-arvioinnin täydentämistä Pyhäjärven Natura-alueen suojeluperusteena olevien lokkilintujen osalta. Tukkimäen suunniteltu tuulivoima-alue sijoittuu Sammakkokankaan jätekeskusalueen läheisyyteen, joka kerää ruokailevia lokkilintuja (Natura-alueen suojeluperusteena olevista lajeista erityisesti nauru- ja selkälokkeja) myös Pyhäjärven Natura-alueelta. Metsähallitus on todennut lausunnossaan, että lokkien säännöllisen liikkumisen on havaittu lisäävän niiden törmäyksiä tuulivoimaloiden kanssa ja edellyttänyt Natura-arvioinnin tarkentamista erityisesti kesäaikaisella seurannalla myös eri lajien törmäysriskien tarkentamiseksi.

Alkuperäisen Natura-arvioinnin laatimisen jälkeen Tukkimäen tuulivoimapuiston hankesuunnitelmaa on päivitetty Sammakkokankaan jätekeskusalueen huomioimiseksi lokkien ruokailualueena. Hankesuunnittelua on jatkettu 9 tuulivoimalan suunnitelmalla, jossa voimaloita siirrettiin kauemmas jätekeskusalueesta. Päivitetyssä suunnitelmassa lähin voimala sijaitsee noin 1,3 km pohjoiseen jäteasemasta, kun vastaava etäisyys oli alkuperäisessä hankesuunnitelmassa 400 (VE1) tai 800 m (VE2). Täydennetyn Natura-arvioinnin mukaan etäisyyden arvioidaan olevan riittävä, jotta Pyhäjärven Natura-alueella pesivien ja Sammakkokankaan jäteasemalla ruokailevien loppilintujen törmäysriski jäisi vähäiseksi. Lisäksi arvioinnissa todetaan, että loppilintujen reitti ei kulje tuulivoima-alueen läpi niiden suunnatessa jätekeskusalueelta Pyhäjärven Natura-alueelle. Lisäksi etäisyys arvioidaan riittäväksi tilanteissa, joissa loppilinnut ottavat korkeutta lähtiessään jäteasemalta, jotta törmäysriski ei kohoa vähäistä suuremmaksi.

Metsähallitus toteaa, että Natura-arviointia ei ole Pyhäjärven Natura-alueen osalta täydennetty kesäaikaisella seurannalla, mitä Metsähallitus aikaisemmassa lausunnossaan edellytti. Sen sijaan hankesuunnitelmaa päivitettiin siten, että suojavyöhyke Sammakkokankaan jätekeskusalueen ympäristössä kasvoi.

Euroopassa tehdyissä tutkimuksissa (mm. Everaert 2014: Collision risk and micro-avoidance rates of birds with wind turbines in Flanders. Bird Study 61: 220–230) lokkien on havaittu törmäävän tuulivoimaloihin erityisesti tapauksissa, joissa linnut joutuvat lentämään päivittäin tuulivoima-alueella. Tuulivoimalat sijoittuvat uudessa hankesuunnitelmassa kokonaisuudessaan jätekeskusalueen pohjoispuolelle, jolloin lokkien keskittynein lentoliikenne erityisesti Pyhäjärven Natura-alueen ja jätekeskusalueen välillä ei todennäköisesti suuntaudu tuulivoima-alueen läpi. Suojaetäisyyden kasvattaminen laskee todennäköisyyttä myös sille, että jätekeskusalueen ympäristössä kaartelevat lokit liikkuisivat merkittävässä määrin tuulivoimaloiden törmäysriskialueella.

Metsähallitus toteaa, että lokkien kaartelualueen laajuutta ja sen vaihtelua jätekeskusalueen ympäristössä ei tunneta tarkasti. Toisaalta suurin osa Pyhäjärven Natura-alueelta tulevista lokeista saapuu alueelle todennäköisesti etelän- tai kaakonpuolelta, mikä vähentää niiden todennäköisyyttä liikkua suunnitellulla tuulivoima-alueella. Tästä syystä Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnin johtopäätös ei-merkittävistä vaikutuksista on perusteltu.

Metsähallitus huomauttaa, että päivitetty suunnitelma voi edelleen aiheuttaa loppikuolleisuutta, jos lokkien lentokäyttäytyminen suuntautuu jätekeskusalueelta pohjoisen suuntaan. Vaikka vaikutukset eivät todennäköisesti ole Pyhäjärven Natura-

alueen kannalta merkittäviä, olisi suunnitellulla tuulivoima-alueella perusteltua tehdä seurantaa tuulivoimaloiden aiheuttamasta lökkikuolleisuudesta Sammakkokankaalla havaittujen lökkien suuren määrän vuoksi. Seurantatietoa olisi mahdollista hyödyntää suunnitellun hankkeen lisäksi myös yleisessä tuulivoimasuunnittelussa arvioitaessa, miten tuulivoimatuotantoa on mahdollista jätekeskusalueiden ympäristössä lisätä.

Lausunnon valmistelusta ovat vastanneet maankäytön erityisasiantuntijat Asko Ijäs ja Matti Hovi Metsähallituksen luontopalveluista.

Turussa 19.12.2024

Mikael Nordström
Asiointijohtaja
Metsähallitus luontopalvelut

Tiedoksi Metsähallitus
Keski-Suomen ELY-keskus